

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«ВІДНОВЛЕННЯ, ОХОРОНА Й ЗБЕРЕЖЕННЯ
РОСЛИННОГО СВІТУ ЛІСІВ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ТЕХНОГЕННОГО НАВАНТАЖЕННЯ
ТА ЗМІН КЛІМАТУ»**

(15-16 жовтня 2019 року)

Київ - 2019

УДК 631.4: 630.574:582.632

ДИНАМІКА ВОДНОГО РЕЖИМУ У ВІКОВІЙ ДІБРОВІ ДЕНДРОПАРКУ «ОЛЕКСАНДРІЯ» НАН УКРАЇНИ

О.В. Силенко, провідний інженер

Н.В. Драган, кандидат біологічних наук

*Державний дендрологічний парк «Олександрія» НАН України,
Україна (м. Біла Церква, Україна)*

Одну з найбільших небезпек для дубу, якого П.С. Погребняк (1968) відніс до ксеромезофітів, становить зміна гідрологічного режиму [3]. Зниження вологості ґрунту в діброві в період вегетації до критичного рівня (4%) може становити небезпеку для життєдіяльності дубу [1].

Останні часи стала відмічатися чітка тенденція до зміни клімату, його аридизація, що проявляється, зокрема, в нерегулярності опадів, тривалими бездошовими періодами в вегетаційний період, які супроводжуються аномально високими температурами.

Такий гідрологічний режим призводив до того, що вже починаючи з 2014 року в діброві дендропарку намітилася стійка тенденція до падіння вологості в найбільш коренеобжитому шарі ґрунту (40 – 80 см) протягом 3 – 5 літніх місяців в різні роки до критичного і навіть нижчого рівня (рис.).

На початку вегетаційного періоду, весною і на початку літа дерево потребує великої кількості вологи і поживних речовин, які необхідні йому для розпускання листя. Тому велика кількість опадів на початку вегетаційного періоду має позитивне значення для життєдіяльності дубів. У наших дослідженнях регулярні опади, які приводили до задовільного (20% і більше) зволоження всіх горизонтів ґрунту змістилися в порівнянні з середнім багаторічним на більш ранній фенологічний період, коли дуби перебували в безлистяному стані. Протягом липня-вересня вологість ґрунту, особливо в корененасиченому шарі була близькою до критичної (4%) і навіть нижчою (менше 2%).

Починаючи з червня – липня кількість опадів практично щороку почала істотно зменшуватися і в наступні місяці в рази була меншою за норму, протягом тривалого періоду їх кількість була рівною нулю і лише в кінці вегетаційного сезону кількість опадів почала збільшуватися. Все це привело до незадовільного вологозабезпечення ґрунту в віковій діброві в другій половині вегетаційного періоду.

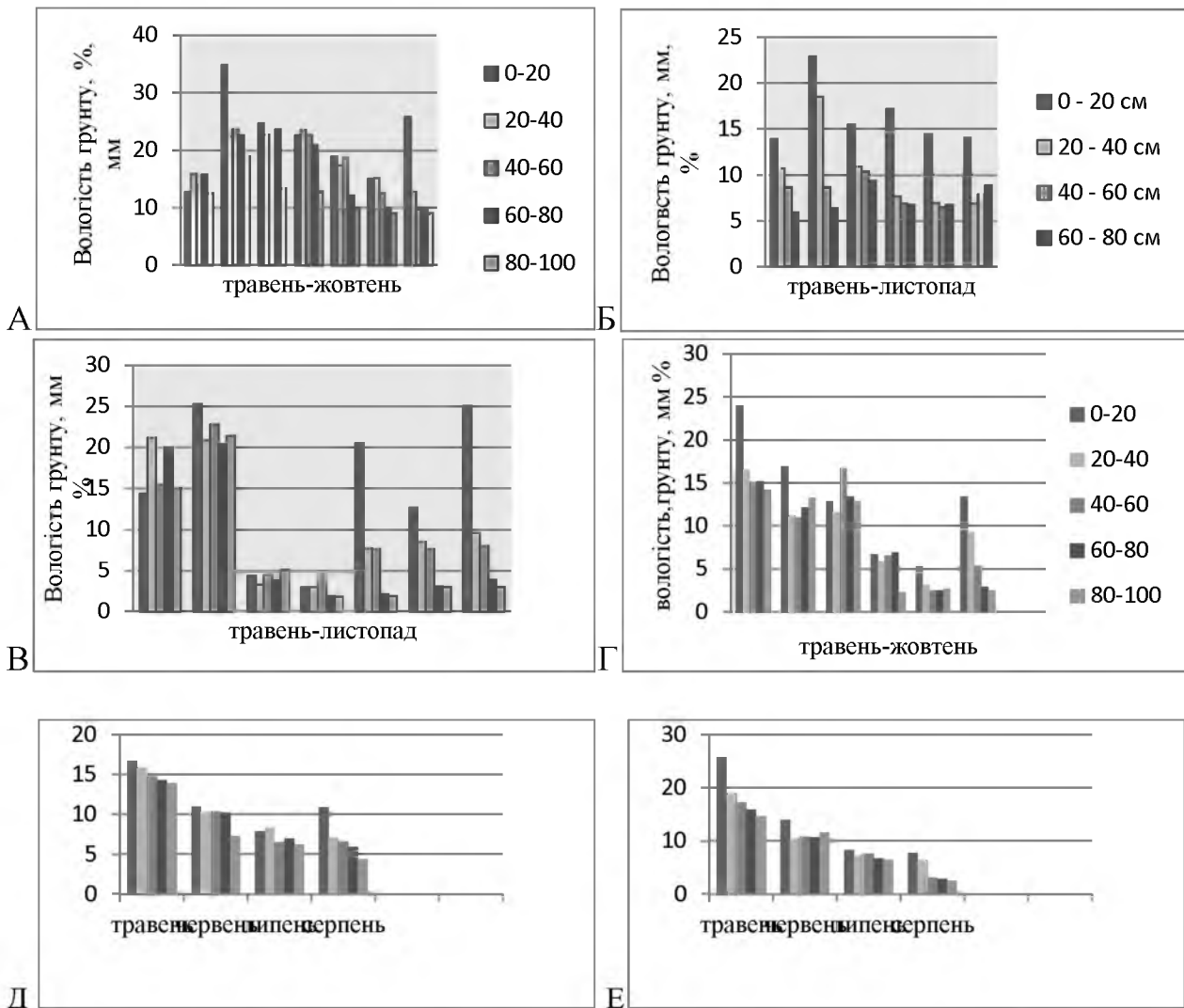

Рисунок. Динаміка вологості ґрунту в діброві дендропарку «Олександрія»: А- 2013 рік, Б – 2014, В – 2015, Г – 2016, Д – 2017, Е – 2019.

У минулому в дендропарку після засушливих періодів в наступні роки відмічалася збільшення всихання дубів [2], ця ж закономірність відмічається і, на нашу думку, нестача вологи в ґрунті протягом останніх років може негативно позначитися на життєздатності вікових дерев дуба в наступні роки.

Список використаних джерел:

1. Зонн С.В. Водный режим почв дубовых лесов. // Труды Ин-та леса АН СССР. 1951. Т. 7. С. 27–34.
2. Научные основы восстановления дубравы и других парковых ландшафтов дендрозаповедника «Александрія» АН УССР (заключительный отчет). Белая Церковь, 1978. 123 с.
3. Погребняк П.С. Общее лесоводство. М.: Колос, 1968. 440 с.